

اطلاعیه سوم وزارت اطلاعات درباره حادثه تروریستی کرمان

وزارت اطلاعات در اطلاعیه سوم پیرامون فاجعه‌ی تروریستی کرمان از هلاکت دو تروریست در درگیری مسلحانه با سربازان گمنام امام زمان (عج) خبر داد. در این اطلاعیه با اشاره به هلاکت رسیدن دو تروریست تکفیری، به یادداشت یکی از سرکردگان (به اصطلاح امیران) داعشی به نام «محمد عمران تنویر» با نام مستعار «ابوعمران»، یادداشت یکی دیگر از به اصطلاح امیران داعشی به نام «مهتاب» (مذکر) که او نیز از عوامل مرتبط با «عبدالله تاجیکی»، شناسایی و بازداشت تروریستی دیگر از سرکردگان موسوم به داعش خراسان همراه با چهار نفر از اعضای تیم وی، شناسایی و بازداشت یک تروریست که قصد انجام عملیات تروریستی در بزرگراه یکی از امامزادگان در حومه‌ی شهر مقدس مشهد را داشت، اشاره شده است. در بخش دیگری از این اطلاعیه به شناسایی و رهگیری یکی از سرکردگان گروهک صهیونیستی داعش، به نام «محمد عادل عارف» معروف به «عادل پنجشیری» که طبق آخرین ردهای به دست آمده، وارد منطقه‌ای در غرب تهران شده است، اشاره شده است. وزارت اطلاعات همچنین با انتشار تصاویر این تروریست از شهروندان تقاضا کرده است هر گونه اطلاعاتی از نامبرده را به ستاد خبری وزارت اطلاعات (شماره ۱۱۳) گزارش فرمایند.

مشکلات اقتصادی و همت مسئولان

صادق آملی لاریجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: «نکته‌ای که باید بر آن تأکید کنیم این است که مشکل اقتصادی وجود دارد، نارسایی هست و گلابمندی هم هست که بحق است، ولی نکته مهم این است که در کنار اینها، همت دستگاه‌های مسئول برای حل مشکلات هم وجود دارد و تلاش خودشان را هم می‌کنند.» رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام با تأکید بر اینکه از همه مهم‌تر آرمان‌های بلند انقلاب است و انقلاب اسلامی در دنیا کاری کرده که هنوز لوازم آن آشکار نشده است، اظهار کرد: «انقلاب اسلامی یک نظام سیاسی بدیل و بدیع نسبت به لیبرال دموکراسی در دنیا خلق کرد و اتفاقاً غربی‌ها بیشتر از این خوف دارند تا اینکه از چند عملیات ما هراس داشته باشند. هر چند اقتدار نظامی ما اثرگذار است اما تفکری که نظام جمهوری اسلامی در دنیا الفاکرد، تفکری بسیار اثرگذارتر است.»

هشدار سپاه برای دلخوشی مردم نبود

سیدمحمد حسینی، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور با اشاره به مراکز جاسوسی صهیونیست‌ها در برخی از مناطق و کشورهای همسایه تصریح کرد: «بارها اعلام شده که کشورهای همسایه باید مراقبت کنند و وقتی اقدامی از سوی تروریست‌ها صورت می‌گیرد، طبیعی است که جمهوری اسلامی به عنوان حمایت از حقوق مردم پاسخ دهد.» معاون پارلمانی رئیس‌جمهور با اشاره به موشک‌باران مقر تروریست‌ها توسط سپاه پاسداران گفت: «این اقدام سپاه کار بسیار ارزنده‌ای بود. برخی‌ها احساس می‌کردند هشدار می‌دهد که فرماندهان سپاه و نیروهای مسلح ما دادند، برای این است که مردم دلخوش باشند و اقدامی نخواهد شد، ولی نیروهای مسلح با این اقدام قاطع نشان دادند حرفی که گفته می‌شود جدی است.» وی در پایان گفت: «ایران الان از یک اقتداری برخوردار است و هر اقدامی توسط مخالفان و دشمنانی که توسط غربی‌ها ورزیم صهیونیستی انجام می‌شود؛ قطعاً پاسخ کوبنده‌ای را دریافت خواهد کرد.»

بخش اول

گفت‌وگو با محمد توسلی دبیرکل نهضت آزادی ایران درباره فعالیت‌های مهدی بازرگان:

نه روحانیت با او همراهی کرد نه جبهه ملی

عکس: آرش خاموشی، هم‌میهن

مهندس مهدی بازرگان از چهره‌های سیاسی برجسته‌ای است که در ادوار گوناگون فعالیت کرده است. برای شروع بحث، آشنایی شما با ایشان چگونه بوده و اگر بخواهید تعریفی از ایشان داشته باشید، او را چگونه معرفی می‌کنید؟

آشنایی من با زنده‌یاد مهندس بازرگان از سال ۱۳۳۶ پس از ورود به دانشکده فنی دانشگاه تهران آغاز شد. در فعالیت‌های اجتماعی انجمن اسلامی دانشجویان و سپس از سال ۱۳۴۰ که نهضت آزادی ایران تأسیس شد با عضویت و مشارکت در فعالیت‌های نهضت آزادی و همچنین در نهادهای مدنی چون انجمن اسلامی مهندسان تا سال ۱۳۷۳ در کنار ایشان بودم و همکاری نزدیک داشتیم. برای اینکه تصویر کلانی از شخصیت، بینش، منش و کارنامه مهندس بازرگان در طول بیش از ۶۰ سال فعالیت‌های مؤثر ایشان در عرصه‌های علمی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی داشته باشیم، شاید مفید باشد که اشاره‌ای به سوابق تاریخی داشته باشیم.

مهندس بازرگان از فرزندان انقلاب مشروطه است. یک سال پس از آن متولد می‌شود و وقتی در سال ۱۲۹۹ کودتا شکل می‌گیرد و با پیگیری انگلیسی‌ها رضاخان حاکم می‌شود، مهندس بازرگان جوان شاهد این واقعه است. در دو دهه حکومت رضاشاه او به عنوان شاگرد ممتاز در سال ۱۳۰۷ برای ادامه تحصیل به فرانسه اعزام شده و ۷ سال در آنجا مشغول تحصیل و مطالعه بوده است. او در خاطراتش به این نکته اشاره دارد که تمرکز اصلی اش ارزیابی تحولات اروپا به خصوص بعد از قرون وسطی و زمینه‌ها و دلایل توسعه در اروپا است. او در این مدت با جوهر تمدن غرب و مدرنیته آشنا می‌شود که یکی از دستاوردهای سفر اوست. مهندس بازرگان در سال ۱۳۱۳ به ایران بازمی‌گردد و پس از یک سال که از تأسیس دانشگاه تهران می‌گذرد، وارد دانشکده فنی دانشگاه به قصد خدمات علمی می‌شود. بخشی از خدمات علمی و آکادمیک ایشان در این دانشگاه اتفاق افتاد و جایگاه بسیار بالایی داشت، چنانچه در سال ۱۳۲۳ توسط شورایی عالی اساتید دانشکده فنی به عنوان رئیس این دانشکده انتخاب می‌شود و پس از یک دوره با توجه به تحولات راهبردی که در مدیریت دانشکده فنی و توسعه آزمایشگاه‌ها و تجهیزات انجام می‌دهد، مجدداً به عنوان رئیس دانشکده انتخاب می‌شود و تا سال ۱۳۲۹ مدیریت این دانشکده را بر عهده داشت. این دوران بخش مهمی است که شخصیت علمی و خدمات دانشگاهی او را به تصویر می‌کشد که جزئیات آن در اسناد تاریخی و خاطرات ایشان آمده است. بخش دیگری از زندگی مهندس بازرگان در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی است. مهندس بازرگان با توجه به زمینه خانوادگی، تجربه‌ی شرایط اجتماعی ۱۴ سال پس از انقلاب مشروطه و علل کودتای ۱۲۹۹ و تجربیات دوران تحصیل و آشنایی با آموزه‌های قرآنی به‌ویژه در کلاس‌های مطالعات قرآن ابوالحسن فروغی پس از خرداد شهریور ۲۰ و رفتن رضاشاه و باز شدن فضای سیاسی ایران، در کنار یاران تاریخی خود دکتر بدالله سحابی و آیت‌الله سیدمحمد طالقانی احساس مسئولیت می‌کند که باید به وظیفه راهبردی فرهنگی و اجتماعی خودش عمل کند. آنها بر اساس مجموعه ارزیابی خود از شرایط ایران دو عامل اصلی را برای توسعه‌یافتگی ایران بر حسته می‌بینند. عامل اول، استبداد ۲۵۰۰ ساله است که زمینه‌های فرهنگی آن هم مربوط به پیش از انقلاب مشروطه است. مثلاً آنها به بررسی اینکه چرا انقلاب مشروطه پس از ۱۴ سال تبدیل به کودتا می‌شود و جامعه نمی‌تواند دستاوردهای بزرگ آن را دنبال کند، می‌پردازند و عامل دوم، که هم بازرگان و به خصوص طالقانی که از حوزه بیرون می‌آیند، به آن باور دارند، مسئله خرافات‌های هزارساله مذهبی است که جامعه ما را متأثر کرده است. آن‌ها تنها راه حل را کار فرهنگی و اجتماعی با تأکید بر این آیه قرآن «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ» یعنی همان نگاه توسعه انسان محور می‌بینند. یعنی تا تحولی در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی و انسان‌ها به وجود نیاید تحولات سیاسی امکان‌پذیر و پایدار نمی‌شود. مرور زندگی مهندس بازرگان، دکتر سحابی و آیت‌الله طالقانی نشان می‌دهد که اولویت آنان تا آخرین روز حیات‌شان همین تلاش‌های فرهنگی و اجتماعی بوده است. اگر در مقاطعی ضرورت ایجاب می‌کرد که در کار سیاسی وارد شوند علت آن شرایط خاص بوده است. مثلاً در دوران نهضت ملی ایران، دکتر مصدق برای خلع ید از شرکت انگلیسی از مهندس بازرگان می‌خواهد که مدیریت هیئت‌مدیره خلع‌ید را بپذیرد، مهندس بازرگان در این سمت مسئولیت بسیار سنگینی را بر عهده گرفت که شرح آن در اسناد تاریخی آمده است اما بعد از ۹ ماه به دلایلی این کار را ترک می‌کند.

به چه دلایلی؟

مهندس بازرگان در خاطرات‌شان به مواردی در این زمینه اشاره کرده‌اند. در این ۹ ماهی که ایشان در هیئت خلع ید حضور دارند، هنر مدیریتی خود را به کار می‌گیرند و به‌رغم اینکه همه کارشناسان انگلیسی آنجا را ترک می‌کنند، او از کارشناسان ایرانی به‌ویژه فارغ‌التحصیلان دانشکده فنی بهره می‌برند، مثلاً اگر ۷۰۰ کارشناس انگلیسی بوده‌اند، ایشان با جایگزینی ۷۰ نفر کار را پیش می‌برند. مهندس بازرگان با برخی اعضای هیئت‌مدیره از جمله دکتر حسین مکی، اختلاف‌نظری در مسائل مدیریتی پیدا می‌کند. مهندس بازرگان وقتی می‌بیند که نمی‌تواند به شکل مؤثر عمل کند، آنجا را ترک می‌کند و به دانشگاه برمی‌گردد. مدتی بعد آقای مهندس زنگنه، رئیس سازمان برنامه با ایشان تماس می‌گیرد و می‌گوید تهران با مشکل بحران مدیریت آب روبه‌رو شده است و مشاور انگلیسی مطالعاتی کرده و الان به دلیل کمبود بودجه کار مختل شده است و مجدداً دکتر مصدق می‌خواهد که شما با توجه به توان مدیریتی و امکاناتی که پدربزرگ در بازار دارد، منابع مالی آن را تأمین کنید. مهندس بازرگان این مسئولیت را می‌پذیرد و تلاش بسیار راهبردی برای حل مشکل آن شهر تهران انجام می‌دهد؛ کودتای ۲۸ مرداد شکل می‌گیرد، طبیعتاً بر اساس ضرورت بلافاصله مهندس بازرگان به آن هیئتی که در منزل آیت‌الله سیدرضا زنجانی

فعالیت سیاسی علاقه‌مند است، فراهم می‌کند. بازرگان اگرچه سال‌ها فعالیت سیاسی برای مبارزه با پهلوی انجام داد اما چهره‌ای بود که پیش‌نویس نامه ۳ امضایی به شاه را برای هشدار به آن حاکمیت نوشته بود و خواستار تغییر تدریجی و گام به گام بود. او نخست‌وزیر دولت موقت شد و استعفا داد و پس از آن صرفاً یک دوره عضویت در مجلس اول را تجربه و از فضای قدرت سیاسی پس از پیروزی جمهوری اسلامی خارج شد. ۳۰ ده‌ی سال ۱۳۷۳، سالگرد درگذشت او پس از ۱۰ سال دوری از سیاست بود اما این دوران از نگاه همراهان او مانند ایراهیم یزدی و محمد توسلی، دبیرکل‌های پس از بازرگان در نهضت آزادی ایران، دوران بی‌تفاوتی به جامعه و سیاست نبود و در همه این سال‌ها در تبیین دیدگاه خود در این دو حوزه آن هم با نگاه مذهبی و اعتقادی‌ای که داشت، تلاش کرد. روزنامه هم‌میهن، گفت‌وگویی با محمد توسلی، دبیرکل نهضت آزادی ایران انجام داده است؛ گفت‌وگویی که در آن به تشریح منش و روش این چهره انقلابی پرداخته شده است. در بخش اول این گفت‌وگو نگاهی به فعالیت‌های او تا پیش از پیروزی انقلاب و فرار و فرود کار تشکیلاتی او انداخته ایم و در بخش دوم نیز نگاهی به عملکرد او در سال‌های پس از انقلاب خواهیم داشت. بخش اول گفت‌وگو در ادامه می‌آید:

سمیه متقی

دبیرگروه سیاسی

مهدی بازرگان، نخست‌وزیر دولت موقت به عنوان چهره‌ای که در دوران گذار از پهلوی به جمهوری اسلامی نقش پررنگ و تأثیرگذاری داشته است و پیش از آن هم در مبارزه با حکومت پهلوی تحت دو عنوان جبهه ملی و نهضت آزادی ایران فعالیت کرده است، در آن دوران نام او را معمولاً در کنار آیت‌الله محمود طالقانی و بدالله سحابی و به عنوان بنیانگذاران نهضت آزادی مطرح می‌کردند؛ اگرچه او با محمد مصدق، نخست‌وزیر جریان ساز نهضت ملی همکاری کرده و در فعالیت تشکیلاتی با چهره‌های ملی‌گرای مانند آیت‌الله رضا زنجانی، اللهیار صالح، کریم سنجابی، داریوش فروهر، شاپور بختیار و بسیاری دیگر نیز همراه شده است، فرار و فرود فعالیت تشکیلاتی بازرگان و دوری و نزدیکی اندیشه‌ای، منشی و عملی او با این افراد روایات تجربه‌ساز برای هر آنکه به سیاست و